

Slovstvene stvari.

Književno naznanilo.

Da se vmirijo naši vredni predbrojnici, naznanjamo jim, da smo namenili tretji i četrti zvezek „Slavjanskega Juga“ v enem sešitku izdati, da le poprej svršimo 6 polletnih vezkov. Gradivo je v tisku, pa tudi dovoljno prekrasnih podob za oba zvezka bode, kakor se nadjamo, kmalu gotovih. Prideta tedaj 3. i 4. zvezek skupaj še meseca maja na svetlo, s kterima hočemo tistim p. n. gg. predbrojnikom, ki se za 3 posebne podobe z vsacim zvezkom javijo, vseh 9 podob poslati. Ob enem prosimo štovane prijatelje, posebno pa razposiljalce, ki nam deloma še za prvi, deloma pa tudi za drugi zvezek naročnine niso poslali, da nam denarje brezodvlačno pošljejo, ker se brez njih ne dá vspešno i točno že za to delati, kajti podobe moramo vselej naprej plačevati. Mala svotica denarjev, ktero smo od nekoliko celo-, nekoliko pa polletnih naročnikov prejeli, doseza komaj za stroške enega vezka; na ta račun ne moremo izdajati več zvezkov „Sl. Juga“ v 1500 iztiskih, ker sama poština iznaša vselej do 60 for. Prosimo tedaj vljudo v imenu napredovanja naše književnosti, da nam se denarji brž po razprodaji pošljejo, pa bo delo hitreje i točneje izhajalo.

V Karlovcu 28. aprila 1868.

Vredništvo „Slav. Juga.“

Košat, a, o, ne koščat, a, o.

Nekteri pišejo in tudi v šolskih knjigah nahaja se: koščato drevo, kakor bi bilo debelih kosti; pravilno pa se piše menda: košato drevo, kakor tudi Čehi pišejo: košaty strom, in da je Murko pravo zadel, vvrstivši ta pridevnik pod besedo koš, kaže razen notranjega priličja tudi enakošen srbski pridevnik, namreč: krošnjast ali pa krošnjat od krošnje; krošnjasto ali krošnjato drvo (Vuk).

Dostajati se.

Gosp. Levstiku se je glagol: dostajati se česa (menda v pomenu: dotikati se, zadevati) močno priljubil. Naj bi nam račil razložiti, kaj in kako je prav s tem glagolom, ker korenika sama niti Slovincu niti drugim Slovanom ne kaže ravno tega pojma. Hrvatje imajo: „stati kome do čega“, „daran liegen“, pa to je vendar malo drugači.

Dopisi.

V Gradci 2. maja. — Davna želja se je tukajšnjim slovanskim dijakom izpolnila. Radostnega srca vam ponavljam, kar uže veste, namreč, da se slovanščina tudi na našem vseučilišču zmirom bolj in bolj spoštuje. Dobila je vendar enkrat svojo zasluženost veljavo, in zato gré vsa hvala našemu vrlemu rojaku, učenemu gospodu profesorju dr. Kreku, ki je uže tretji semester docent za slovanščino na tukajšni univerzi. To poletje prednaša: „die vergleichende Sprachwissenschaft und die Geschichte der slavischen Philologie“ (dve uri na teden), „Genesis der altslovenischen Deklination und Conjugation“ (1 uro na teden) in „die Wichtigkeit der traditionellen Literatur der slavischen Völker als Quelle der slavischen und vergleichenden Mythologie“, tudi po eno uro na teden. Vsem slovanskim dijakom tu v Gradci goreče priporočamo, naj se kolikor mogoče pridno udeležujejo omenjenih kolegij, kajti ne samo zanimivo in podučno, nego tudi silno potrebno je za vsacega omi-

kanega Slovana o omenjenih predmetih kolikor mogoče dosti vedeti. Zraven pa je tudi treba, da pokažemo Nemcem, ki, kakor pri vsakej drugej priliki, tako tudi v tem oziru svojeglavno zmirom trdé, da ni potreba tega ali unega vpeljati, češ, da Slovani sami ne zahtevajo! Ker naše glasove prevpijejo, naše tirjatve prezirajo, moramo jih tedaj povsod, kjer se dá, in tako tudi tu, z dejanjem podučiti, da nam je stolice za slovanščino na graške univerzi živa potreba in to se zgodi najbolj po tej poti, ako se vsak slovanski dijak vpiše in pridno posluša kolegije, ki se tičejo slovanščine. — Omenil bi le še, da te besede ne veljajo samo Slovincem, nego tudi Hrvatom in Srbom, kar jih študuje na graške univerzi.

Д-овъ.

Iz Kanalske doline. — 19. dne t. m. smo pokopali obče spoštovanega gosp. Janeza Šneriha, c. k. okrajnega predstojnika na Trebižu. Rojen Nemec je prišel pred nekoliko leti na Trebiž za predstojnika trebiškega okraja, ki ima polovico slovenskih prebivalcev; zatoraj se je koj začel učiti slovenskega jezika, marljivo je prebiral slovenske časnike ter je o vsaki priložnosti rad slovenski kramljal — sramoten izgled vsem nemškutarskim uradnikom, kterim slovenski kruh dobro diši, a ne slovenska dolžnost, in pa vsem slovenskim renegatom! Bil je zvest služabnik cesarju, zatoraj pa tudi od njega že 1859. leta z zlatim križcem zaslug, 1866. leta pa, ko je vsa kanalska dolina le taborišče bila, z naslovom „cesarskega svetovalca“ poslavljen. Bil je pravičen, marljiv in prav priljuden uradnik; vsak, tudi najbolj priprost kmetič, je lahko stopil v njegovo pisarnico, in res! vsi so najrajši k njemu zahajali pomoči iskati. Vrh tega je bil rajni kristijan z dušo in telesom. K pogrebu, kakoršnega se Trebižani skoraj ne vejo spomniti, je prišlo obilo pogrebcev iz bližnjih in daljnih krajev in vseh stanov, ter so mu tako slednjo čast skazali. — Morebiti še ni vsem čitateljem „Novic“ znano, kako da smo prebivalci kanalske doline namešani, da skoraj vsaka slovenska fara spet nemško za sosedinjo ima, pa vendar in vkljub sedanjim nam neugodnim časom, se je v Ukvah, posebno po prizadevanju občinskega župana Grega med fanti slovenska pevska družba ustanovila, ktera že kaj dobro napreduje. Ako Bog dá in utegne sčasoma iz tega zdaj zasejanega semena tudi še čitalnica prirasti. Bog daj srečo! — Morebiti se drugopot spet kaj oglasim. *)

Izpod Učke 28. apr. S-n. — Prosim je vsakemu prosto, to je res; vendar, kdor prosi, navesti mora vzroke veljavne in prave. Tudi v Istri vabili so te dni občinski zastopniki, da podpišejo prošnjo za prestrojenje Pazenske gimnazije v čisto talijansko. Ta prošnja res precej vzrokov navaja, al ne o enem ne more se reči, da šepajo, ker še — nog nimajo. Čenčá se, da Istra nima in ni imela nikdar književnega razvitka (coltura letteraria) in tudi druge izobrazenosti (civiltá) ne, kakor talijansko. Kar se tiče književnega razvitka, opomniti je treba, da se ono ne sme iskati v mali deželici, nego v dotičnem narodu. Ako iz tega ozira tudi o Istri govorimo, mislim, da tudi talijanska književnost v Istri nima Dantejev. Da je pa izobrazenost (civiltá) samo talijanska, to je pa še debeleja laž, kajti potem so vsi omikani Istrijani, ki se po nesreči zavedajo svojega slovanskega roda, le „zarobljenci.“ Drugo kaže, da imajo Slovani že zdaj (kako ste vendar milostljivi, da že zdaj v 19. veku dovolili ste nam kaj tacega!) in bojo v prihodnje še imeli v ljudskih šolah pravi pripomoček, v materinskem jeziku dobiti poduk in razvitek primeren njihovemu položaju in potrebam (corrispondente alla loro condizione e bisogni). — Kaj res še mislite, da smo

*) Dobro došlo!